

MI Újság

A Nemzeti Közsolgálati Egyetem Információs Társadalom Kutatóintézete havi hírlevele a mesterséges intelligencia alkalmazásáról, társadalmi hatásairól és kérdéseiről

2023 január

Az NKE ITKI honlapja: itki.uni-nke.hu

A hírlevél tartalma a Creative Commons Nevezd meg! – Ne add el! – Így add tovább! 4.0 Nemzetközi Licenc feltételeinek megfelelően használható.

**NEMZETI
KÖZSZOLGÁLATI
EGYETEM**
LUDOVIKA

MI segít a Görög Külügyminisztériumnak feldolgozni a diplomáciai irattömeget

A Görög Külügyminisztérium diplomáciai és történeti irattárának számítógépes feldolgozása új korszakot nyithat az ország külpolitikai gyakorlatában. A minisztérium nemrég meghirdetett 19,83 millió eurós költségvetésű projektje során mintegy 65 millió oldalnyi dokumentum digitális archiválása fog megvalósulni, ám ez nem minden. Napjainkban a diplomáciai és történeti archívum több millió oldalának áttekintése mindennapos feladat és a későbbi diplomáciai lépések előkészítésének és megalapozásának elengedhetetlen feltétele. A digitalizáció célja, hogy ezekhez az információkhoz való hozzáférés a lehető legrövidebb időn belül megtörténjen, bármilyen hosszadalmas keresést is igényel. A projekt központi eleme ezért egy mesterséges intelligencia alapú Konceptuális Kereső Eszköz (Conceptual Search Operational Tool) kifejlesztése, mely megkönnyíti és felgyorsítja a keresést a virtuális mappákban található dokumentumokon belül.

[Artificial intelligence in the service of Greek foreign affairs](#)

~

Valóságá vált a virtuális „próbafülke” a divatszalonokban

A digitális kijelzőket és élményplatformokat kínáló Raydiant és a Zylar fejlesztő cég új, közös fejlesztése lehetővé teszi, hogy az üzletekben a vásárlók bármelyik ruhadarabban megnézhessék magukat anélkül, hogy ténylegesen fel kelljen próbálniuk azokat. A virtuális próbafülke bevezetése több előnnyel is jár. Egyrészt felszabadulhatnak azok a terek az üzletek alapterületéből, amelyeket addig a próbafülkék foglaltak el, ezáltal több hely marad más funkciók számára. Másrészt az új technológia javítja a vásárlási élményt is azáltal, hogy a vásárlók gyorsan, szinte végtelen számú kombinációban próbálhatják fel az új eszközt alkalmazó üzletek által kínált ruhákat. A fejlesztők szerint az új platform használatával a vásárlók elkötelezettebbekké válnak az adott márka és a termékek iránt, valamint többet vásárolnak és kisebb valószínűséggel küldik vissza a megvásárolt termékeket.

[Virtual try-on arrives in fashion stores](#)

~

Az új MI azonnal kiszúrja a Zselenszkij elnökről készített deepfake videókat

A Kaliforniai Egyetem kutatói által nemrég kifejlesztett deepfake detektor nagy pontossággal képes kiszűrni az ukrán elnökről, Volodimir Zelenszkijről készült manipulált videókat. Zelenszkijről tavaly, az Ukrajna elleni orosz invázió első hónapjaiban terjedt el egy hamis videó, amelyben megadásra szólította fel katonáit, ez az eset pedig rávilágított arra, hogy a fejlett deepfake technológiáknak milyen káros következményei is lehetnek. Az egyedi arckifejezések és kézmozdulatok azonosítására kifejlesztett MI alapú észlelőrendszer ezért a tervek szerint a jövőben nemcsak a Zelenszkijről készült hamis felvételeket ismerné fel, hanem arra is kiképezhető lenne, hogy a világ vezető politikusait és üzletembereit is megvédje a hasonló visszaélésekkel szemben. A modell a felvételeken megjelenő személyek hangját, arckifejezését, valamint a kezek és a felsőtest mozdulatait elemzi. A mesterséges intelligencia a valódi videók alapján - amelyeken kiképezték - felismeri, ha valamely részlet nem felel meg az adott személy viselkedési szokásainak.

[AI spots deepfake videos of Ukrainian president Volodymyr Zelenskyy](#)

~

A deepfake technológiák a közjó szolgálatába is állíthatók

A deepfake technológiák veszélyeik ellenére nem csak rossz célokat szolgálhatnak. Ma már nem ritkák azok a filmes próbálkozások, ahol deepfake technológia segítségével igyekeznek „feltámasztani” egy-egy ismert, de már elhunyt közszereplőt. Az angliai Reading Egyetem Filmtudományi tanszékének kutatói például az egykori brit miniszterelnök, Margaret Thatcher életéről készülő dokudrámájukban kísérelték meg ily módon megformálni a politikus élethű filmes alakját. A munka folyamán kiderült, hogy valóban meggyőző deepfake hamisítványt nem is olyan könnyű létrehozni és költséges is. Bár ez a projekt nem járt sikerrel, a mélyhamisítások jelentette fenyegetés nagyon is valós. A szakembereknek azonban mégsem céljuk gátat szabni a deepfake feltörekvő technológiájának, inkább folyamatosan keresik a technológia hasznosítására irányuló megoldásokat. A Massachusetts Institute of Technology kutatólaboratóriumának munkatársai az egészségügy területén találtak több alkalmazási lehetőséget, de akadnak pozitív példák a politikai változásokért folytatott kampányok és a kultúra területén is.

[Deepfakes are being used for good – here’s how](#)

~

MI írja ma már a házidolgozatokat a bliccelő diákok helyett

Amióta az OpenAI bemutatta a legújabb alkalmazásprogramozási felületét (API) a GPT-3 nevű nyelvi modelljéhez, egyre több diák kezdte használni házi dolgozatainak (angol klasszifikációjában: esszé) megírására az OpenAI Playgroundját és más hasonló programokat, amelyek a szöveggeneráláshoz mély tanulást használnak. Ezek az algoritmusok ma már annyira fejlettek, hogy a kész szöveget gyakran alig lehet megkülönböztetni az ember által írt szövegtől. Mivel a modell egy teljesen új szöveget hoz létre, ezeket a tartalmakat a plágiumkereső szoftverek sem képesek felismerni. Egyelőre nem tudni, hogy az MI-alapú nyelvi eszközöket fejlesztő vállalatok képesek lesznek-e megakadályozni, hogy a diákok a házi feladataik elkészítéséhez használják ezeket a szoftvereket. A megkérdezett diákok azzal érvelnek, hogy csak azokhoz a feladatokhoz használják a mesterséges intelligenciát, amelyek nem olyan lényegesek a tanulmányaikhoz és a szoftver segítségével gyorsabbak és hatékonyabbak tudnak lenni. Ugyanakkor sokan attól tartanak, hogy az OpenAI szöveggenerátorához hasonló termékek elterjedésével a házi dolgozat lassan elveszíti az oktatásban betöltött jelentőségét.

[Students are using AI to write their papers, because of course they are](#)

~

50 kérdés a ChatGPT által nyújtott jogi tanácsok teszteléséhez

Az OpenAI új mesterséges intelligencia eszköze, a ChatGPT tavaly novemberi bemutatását követően rövid időn belül bámulatos eredményeket ért el. Bár nem ez az első MI-alapú szöveggenerátor, a rendszer rugalmassága és az eredmények hitelessége valódi innovációt hozott a chatbotok világába. A Linklaters nemzetközi ügyvédi iroda munkatársai egy ötven - az adatvédelem és a szerződési jog területéről származó - kérdésből álló tesztnek vetették alá a rendszert, hogy ellenőrizték a ChatGPT által nyújtott jogi tanácsadás minőségét. Bár a válaszok között előfordultak egészen kiválóak, de nagymértékben tévesek is, az eredmények összességében azt mutatják, hogy rengeteget fejlődött ez a technológia. A jogi tanácsadás ugyanakkor sokszor erősen kontextus-specifikus és számos külső tényező értékelését igényli. Egyelőre nem világos, hogy a ChatGPT képes lesz-e befogadni egy teljes megállapodás, szakértői jelentés, pénzügyi kimutatás vagy bármilyen más olyan információ tartalmát, amelyek egy adott jogi kérdés megválaszolásához szükséges tények összefüggéseit alkotják.

[ChatGPT – 50 questions to road test its legal advice](#)

Egyhamar nem színesíti az ügyvédi irodákat az MI, a ChatGPT minden sikere dacára sem

Az OpenAI legújabb chatbot modellje, a ChatGPT fontos állomása a generatív MI technológiáknak és számottevő gyakorlati haszna lehet a jogi szakemberek számára is. Egy nagy teljesítményű nyelvi modell lehetővé teszi az ügyvédek számára, hogy bizonyos feladatokat automatizáljanak: gyorsan és hatékonyan tudjanak szerződéstervezeteket vagy beadványokat generálni és a szövegezés helyett a véglegesítésre és a szövegek finomítására fordíthatják idejüket. Az olyan fejlett MI-modellek, mint a ChatGPT jogi gyakorlatba való beépítése azonban kihívásokkal jár. Azoknak a felhasználóknak, akiknek etikai kötelezettségeik vannak a kockázatok és az elfogultság kezelésére, jól értelmezhető modellekre van szükségük, amelyek képesek megmagyarázni a módszereiket és megérteni az eredményeket. A ChatGPT egy mély tanuláson alapuló nyelvi modell, melynek jellemzője az alacsony értelmezhetőség, azaz korlátozza a felhasználót annak megértésében, hogy a rendszer hogyan jutott egy adott eredményre. A ChatGPT ezért a közeljövőben várhatóan nem lesz alkalmas arra, hogy a jogi ágazatban széles körben bevezessék.

[Will ChatGPT Bring AI to Law Firms? Not Anytime Soon](#)

~

A ChatGPT kihívása az ügyvédek felé

Az OpenAI tavaly bemutatott fejlesztése, a ChatGPT villámgyorsan meghódította az internet világát. Az új chatbot emberinek tűnő válaszai intelligensebbek és kevésbé érződnek mesterségesnek, mint a korábbi MI rendszereké. Mint kiderült, a ChatGPT az ügyvédi munka egy részét is képes imitálni, igaz, egyelőre változó sikerrel. A Suffolk Egyetem jogi karának dékánja, Andrew Perlman a jogi munka különböző területeiről származó feladatokkal tesztelte a chatbotot. Az eredmények nagyrészt elfogadhatóak voltak, ugyanakkor az összetettebb feladatok esetében a rendszer nem nyújtott kiemelkedő teljesítményt. Bár úgy tűnik, a mesterséges intelligencia egyhamar nem fogja helyettesíteni az ügyvédi munkát, a jogi rutinfeladatok ellátásában fontos szerepe lehet. A technológia megoldást kínálhat például arra, hogy a korlátozott anyagi lehetőségekkel rendelkező emberek számára is elérhetővé váljanak egyes jogi szolgáltatások. A chatbot készítői ugyanakkor arra figyelmeztetnek, hogy a ChatGPT nem alkalmas tanácsadásra, mivel sokszor hihetőnek tűnő, de értelmetlen vagy helytelen válaszokat ad.

[Will ChatGPT make lawyers obsolete? \(Hint: be afraid\)](#)

~

Mi a generatív MI, és miért találkozunk vele hirtelen mindenütt?

A generatív mesterséges intelligencia segítségével ma már bárki létrehozhat eredeti illusztrációkat és szövegeket úgy, hogy egyszerűen csak küld néhány utasítást egy számítógépes programnak. Számos generatív MI-modell - köztük a ChatGPT és a Stable Diffusion képgenerátor - ingyenesen vagy csekély előfizetési díj ellenében elérhető az interneten, ami azt is jelenti, hogy mindössze néhány kattintással bárki össze tud állítani akár egy egész gyerekkönyvet. A technológia egyre fejlettebb és közel jár ahhoz, hogy olyan szövegeket és képeket generáljon, mintha azokat ember készítette volna. És bár a generatív MI végeredményei nem mindig tökéletesek, akár már jelenlegi formájában és korlátaival együtt is alkalmas lehet olyan rutinfeladatok automatizálására, mint például a sablon e-mailek írása vagy egyszerű jogi szerződések megfogalmazása. Mivel ez még csak a kezdet, nem könnyű átlátni, pontosan mire képesek ezek a technológiák és milyen hatással lesznek az életünkre. Rebecca Heilweil cikkében részletesen ismerteti a generatív MI rendszerek működését, tárgyalva a megvalósításukkal kapcsolatos gazdasági-pénzügyi kérdéseket és a használatukból fakadó gyakorlati problémákat is.

[What is generative AI, and why is it suddenly everywhere?](#)

Amit a kínai algoritmus-nyilvántartás elárul az MI-irányításról

Az elmúlt évben a kínai kormány a mesterséges intelligencia szabályozására szolgáló eszközök kialakításával kapcsolatos legkorábbi kísérletek egyikét hajtotta végre. E folyamat során Kína egy olyan problémát próbál kezelni, amellyel a kormányoknak hamarosan világszerte szembe kell nézniük: képesek-e a szabályozó hatóságok érdemi betekintést nyerni az algoritmusok működésébe és biztosítani, hogy azok az elfogadható határokon belül működjenek? A kínai internetszabályozó hatóság, a Cyberspace Administration of China (CAC) 2022-ben rendeleti úton létrehozta az ajánló algoritmusok kötelező nyilvántartását. A rendelet nagyrészt az ajánló algoritmusok információterjesztésben betöltött szerepére összpontosít, megkövetelve a szolgáltatóktól, hogy biztosítsák, hogy az algoritmusok „ne veszélyeztessék a nemzetbiztonságot vagy a társadalmi közérdeket” és „adjanak magyarázatot”, ha megsértik a felhasználók jogos érdekeit. Bár az algoritmusok szabályozására való törekvések számos kérdést felvetnek, a nyilvántartás támpontot adhat a hatóság számára a további közzétételi kérésekhez és beavatkozásokhoz.

[What China's Algorithm Registry Reveals about AI Governance](#)

~

A Wolfram Alpha és a ChatGPT összehasonlítása

Stephen Wolfram cikkében az MI rendszerek alapvető problémáit tárgyalja saját vállalatának fejlesztése, a Wolfram Alpha válaszmotor és a ChatGPT chatbot összevetésével. A Wolfram Alpha egy ingyenes online szolgáltatás, amely közvetlenül válaszol a tényszerű kérdésekre úgy, hogy külső forrásból származó válogatott adatokból számítja ki a választ, ahelyett, hogy olyan dokumentumokat vagy weboldalakat adna meg, amelyek tartalmazhatják a választ, ahogyan azt egy keresőmotor tenné. A rendszer strukturált, értelmezett formában tárolja az ismereteket és a válaszai jól ismert, ellenőrzött szabályokon alapulnak. Ezzel szemben a nemrég megjelent ChatGPT egy olyan nyelvi kimenet létrehozására szolgáló rendszer, amely statisztikai valószínűséggel, a betanítására használt - a weben, a könyvekben és a képzés során felhasznált egyéb anyagokban található - tartalmak mintájára, emberinek ható szöveget hoz létre. Az előállított szöveg „statisztikusan hihető”, legalábbis nyelvi szinten, de bármilyen lenyűgöző is a végeredmény, ez nem jelenti azt, hogy minden tény, amelyet magabiztosan közöl, feltétlenül helyes is. Wolfram cikkében több érdekes példát is bemutat a két modell eltérő működéséről.

[Wolfram/Alpha as the Way to Bring Computational Knowledge Superpowers to ChatGPT](#)

~

A legnagyobb működő atomreaktor – amely teljesen sajtból készült?

A mostanában előtérbe került nagy nyelvi modellek hajlamosak hallucinálni, azaz helyesnek tűnő, de értelmetlen vagy téves tartalmakat generálni. A Meta 2022 novemberében mutatta be Galactica nevű MI rendszerének demó verzióját, amelyet eredetileg a tudományos munka támogatására terveztek, ám mindössze három nappal az indulás után fel is függesztettek. A cég állítása szerint a Galactica képes tudományos dolgozatok összegzésére, matematikai feladatok megoldására, cikkek és kódok megírására és sok egyébre is. Azonban hamar kiderült, a valóság egészen más: a modell megbízhatatlan, elfogult és félrevezető tartalmakat generál. Az AI Weirdness cikke több szórakoztató példát is bemutat a Galactica melléfogásairól. Ezek közül az egyikben arra szólítják fel a rendszert, hogy nevezze meg a legnagyobb sajtból épített atomreaktort, mire a Galactica válaszul a francia ENTS atomerőmű 1-es blokkját jelöli meg. A felhasználók a modell tesztelése során rávilágítottak arra, hogy a rendszerrel kapcsolatos állítások túlzónak bizonyultak, a Galactica nem tudja megkülönböztetni a tényeket a fikciótól és

hajlamos kitalálni is bizonyos dolgokat. A Meta képviselői szerint a felhasználók célzatos kérdéseikkel visszaéltek az eszközzel és viccet csináltak belőle.

[Galactica: the AI knowledge base that makes stuff up](#)

